

III. KONFERENCA -- KORAK NAPREJ

Pregled najvažnejših sklepov

Naša III. konferenca 10. in 11. junija v Clevelandu bo v zgodovini "Napreja" in njegovega gibanja zavzemala važno in posebno mesto. Sklepi dvodnevni posvetovanj so odprli listo in gibanju pot do širšega delovanja in razvoja, položili so temelje, na katerih bo mogoče dosednji propagandi in agitaciji dodati še pomoč organizacije, za pospešeno izvajanje vsega onega, kar predstavlja bližnje in daljnje cilje ameriške Slovenije.

Naslednji pregled najvažnejših sklepov, kaže dalekosežnost sklepov naše III. konference, ki je v precejšnji meri zadostila pričakovanjem, gojenim v vrstah slovenskega delavstva v združenih državah in v Kanadi.

1.) Sprejeta rezolucija o smernicah lista, nadodaja in pojasnjuje stališče, cilje in taktiko "Napreja", ter bo olajšala in posameznikom in naši celoti, pravilno orientacijo v stoterih vprašanjih, ki se pojavljajo pred nami.

2.) Rezolucija o pospešenju dela za slogo, enotnost in združenje ima za cilj, pomagati stremljenju po ojačanju delavskih in demokratičnih sil, da se premaga mrtva točka, na kateri se nahaja gibanje za skupnost in slogo.

3.) Sklep o ustanovitvi Slovenske Delavske Zveze in drugih organov, ki bodo na organiziran in složen način mogli uspešneje izvajati številne splošne posebno pa one naloge, katerih se ogibljejo in katerim naravnost ali prikrito nasprotujejo obstoječi organizmi v slovenskem javnem življenju, je velikanskega pomena in tvori pravcati mejnik v zgodovini obstoja našega gibanja.

4.) Ker vsekakor ni dovolj, če ima gibanje samo jasne politične cilje in načela, je III. konferenca velik del svojega truda posvetila analizi dosedanjih doseženih uspehov lista in gibanja in ugotovitvi onih napak in pomanjkljivosti, ki so tu in tam zadrževali hitrejši in večji napredek. Rezolucije o pretekli kampanji, sklepi o bodoči jesenski kampanji, o finančni ugotovitvi lista, o njegovem povečanju, razprave in načelen sklep o preselitvi sedeža lista v Cleveland, zasledovanje perspektive na lastne tiskarske stroje, itd., itd., vse to priča, da se je konferenca temeljito zavzela za to, da zagotovi organizacijsko in gospodarsko podlago lista in gibanja.

5.) Sklenjena sprememba podnaslova "Napreja" je važna in toliko, v kolikor se z njo povdara pozitiven namesto negativnega cilja in pa, ker se s spremembo podnaslova izbrisuje tu in tam se pojavljajoči napačen utis, kot da si naš list prilagaja nekak monopol na antifašizem.

6.) Povečanje nalog zahteva seveda povečanje delovnih sil. Ne samo v naselbinah, temveč tudi v uredništvu. Zato so poleg dosedanjega urednika v novem uredniškem odboru še dve novi sili in sicer ss. Matt Spoler in George Matešič, ki bo v kratkem med nami.

Več in podrobneje bo o teh in drugih razpravah in sklepih naše III. konference razvidno iz rezolucij, člankov in poročil v prihodnjih številkah.

Iz gori omenjenega pa je mogoče spoznati, da je naša III. konferenca bila ne samo korak, temveč velik skok naprej.

Sklepi so tu, pot je začrtana. Od našega delovanja, od zavednosti in požrtvovalnosti vsakega posameznika, posebno pa od vstrajnosti in naporov naših odborov in zastopnikov je sedaj odvisno, do kedaj in do katere meje bomo izvršili, kar smo sklenili, za kar smo glasovali.

Pod geslom: Od besed k dejanjem, — se je vršila in končala naša III. konferenca in dejanja so, ki jih pričakujejo od nas ameriški in kanadski Slovenci.

NAD 30 ROJAKOV V FRANKOVEM UJETNIŠTVU

Danes 12. junija je prispel v Pittsburgh slovenski prostovoljec Stanley Heinrichar, sin tujakinske slovenske družine. Rojak Heinrichar je bil na španskih bojiščih ujet in dolga 13 mesecev trpinčen od fašističnih krvnikov. Tekom svojega ujetništva je zgubil nad 35 funtov na svoji teži, deloma vsled slabe hrane, deloma vsled slabega postopanja.

Po prihodu v Združene države pred sedmimi tedni, je bil Heinrichar tako oslabljen, da ga je organizacija prijateljev Lincolnove brigade morala dati v zdravniško oskrbo. Zadnje tedne se je s pomočjo te organizacije nahajal na Fred Brielsovi farmi v Walkill, N. Y., kjer se je tako popravil, da je dobil spet 160 funtov od svojih 175, s katerimi je odšel iz Pittsburgha.

Med ostalimi zanimivostmi, katere je Heinrichar pripovedoval na obisku v našem uredništvu je najvažnejša vest, da se nahaja v Frankovem ujetništvu še nad 30 prostovoljcev iz Jugoslavije. Koliko je med temi naših najožjih rojakov Slovencev ni mogel povedati, ker ni imel s seboj seznama imen teh ujetnikov.

Heinrichar je bil vesel, ko je slišal da v Clevelandu potuje odbor za osvoboditev Randolpha Opere, o katerem je Heinrichar slišal že v Španiji, ker je Opara med onimi, ki so

bili obsojeni. Naprosili smo Heinricharja in on je rad obljubil, da bo pisмено sporočil clevelandskemu odboru vse kar ve o Opari in o najboljših načinih kako se najuspešneje pomaga onim, ki se nahajajo v krempljih fašizma v španskih ječah in taboriščih.

V prihodnjih številkah "Napreja" bo Heinrichar sam opisal, kaj je vse moral prestati v Frankovem ujetništvu.

Nemci in Italijani raziskujejo Jugoslavijo

Po Jugoslaviji kar mrgoli raznih komisij in agentov rimske in berlinske vlade, ki raziskujejo, kaj bi se dalo izveliči iz dežele.

Italija hoče pomnožiti svoj izvoz v Jugoslavijo, da bi brez valute mogla dobiti jugoslovanski premog, druga, les, živino. Ponujajo se Italijani za gradbo hidroelektrične centrale na Drini, ki bi stala 250 milijonov dinarjev, ponujajo svojo vojaško opremo itd. Predlagajo načrte za gradnjo velike ceste od Trsta preko cele Jugoslavije do rumunjskega mesta Konstance, ki je blizu sovjetske meje. Italijani vabijo Jugoslavijo, naj z italijanskimi krediti začne graditi velik kanal, ki bi vezal Savo s Trstom in zatem z Donavo.

Nemci predlagajo kanal, ki bi vezal Donavo z Egejskim morjem, razne načrte za gradbo železniških prog, za eksploatacijo gozdov in rudnikov, posebno pa za razpečevanje nemških industrijskih proizvodov. Take načrte so včasih delili im-

NAPREJ

TEDNIK SLOVENSkih PROTI-FAŠISTIČNIH DELAVCEV

Št. - No. 24. — PITTSBURGH, PA. — 14. JUNIJA 1939.

LETO - YEAR IV.

Francoska policija poskuša maske proti strupenemu plinu, proti kateremu se bo morala Francija boriti v preteči vojni.

WORKERS ALLIANCE SE BORI ZA BREZPOSELNE

WPA preiskovalni odsek noče zasllišati zastopnikov Workers Alliance, ki zahteva več dela za brezposelne

Kongres za pravico do dela, ki je zadnji teden zboroval v Washingtonu in ki zahteva delo za vse brezposelne in več denarja za javna dela, je bil informiran, da Workers Alliance ne bo zasllišana pred preiskovalnim odsekom, da potrdi zahteve brezposelnih in da dokaže, da je WPA izvršil mnogo koristnega dela za splošno blagostanje celokupnega ameriškega ljudstva. Workers Alliance nočejo zasllišati, ker bi z lahkoto pobila vso lažljivo propagando, katero trnijo o njej nazadnjaški listi. A za vzrok je preiskovalni odsek navedel, da jim primanjkuje časa.

Delegacija 16 predstavnikov Workers Alliance je šla pred Woodrumov komitej, kjer je čakala celi dan in s tem delala pritisk, ki je precej presedel temu reakcionarnemu komiteju, posebno pa načelniku Woodrumu.

Med tem, ko so tisoči stali ob ulicah, da vidijo angleški kraljevski par, je delegacija Kongresa za pravico do dela, zborovala in izvrševala svoje

delo, obiskovala kongresmane in razne odseke. Mnogi izmed obiskanih kongresmanov in senatorjev so obljubili, da bodo podpirali njihov program za večjo finančno apropiacijo, da se tako ublaži bedo brezposelnih in WPA delavcev. Workers Alliance zahteva sredstva za 3 milijone WPA delavcev.

Na kongresu je govorila žena predsednika Roosevelta, ki je izrazila svoje simpatije in zanimanje za zborovanje. Na kongresu je govorila tudi Sylvia Warner, pisateljica iz Anglije, ki se je udeležila pisateljskega kongresa v New Yorku, ki je svarila Ameriko pred posledicami, katerega rodi brezposelnost.

Največji dan 7 dnevnega zborovanja pa je bil v petek, ko je pred kongresom nastopil Tom Mooney z kratkim nagovorom. Mooney je bil burno pozdravljen, ko je stopil v dvorano. Rekel je, da je treba poslati v Zvezni kongres več takih zastopnikov, kakršni so sedeli pred njim, pa se bo spremenil karakter kongresa.

DOMOBRANEC JELICH PREGNAN TUDI V ST. LOUISU

Hitler-Paveličev odposlanec, ki je pred dvema meseci prišel v Združene države, da pridobi ameriške Hrvate za Hitlerjeve in Mussolinijev jarem in ki je bil od hrvaških izseljencev izžvižgan in pregnan iz Chicage, Pittsburgha in kjerkoli se je pojavil, — je bil nagnan tudi iz hrvaških vrst v St. Louisu.

Hrvatov, ki se v tej akciji proti fašistu Jelichu združujejo preko vseh strankarskih in političnih razlik, čestitamo na odločnosti, s katero kažejo svojo ljubezen do svobode in demokracije tudi ob tej priložnosti.

PRINC PAVLE MOLČI, A ŠIBA LJUDSTVO

Po povratku princa Pavla iz Berlina se je pričakovalo, da bo njegova vlada objavila, kaj se je govorilo in sklepajo na tajnih razgovorih pri nacističnih gostiteljih.

Vlada pa ni izdala notnega komunikeja, pač pa odredila obsežne aretacije med demokratičnimi skupinami. V samem Belgradu so zaprli nad 300 oseb, za katere se ve, da so se javno izražali proti podretnosti Jugoslavije pod nemško in italijansko peto.

Ogorčenje nad princem in vlado, ki je odklonila že podpisani sporazum med Hrvati in Srbi, je po Jugoslaviji velikansko. Ministerski predsednik Cvetković poskuša pomiriti ogorčenost z izjavami, da bodo pogajanja spet ponovljena in da so dobri izgledi za sporazum.

ZMAGALA JE UNIJA

Pittsburgh, Pa. — Heppental Forge & Knife kompanija je vendar morala podpisati pogodbo z jeklarsko unijo, proti kateri se je borila z vsemi silami že tretje leto. Pred dvema leti je tam izbruhnila stavka, ki je trajala nekaj nad 4 mesece, kjer se je prelilo tudi nekaj krvi, ki so kompanijski pobojniki napadli stavkarje.

Pogodba vsebuje točko o počitnicah in izboljšanje delovnih pogojev, družba mora prenehati z diskriminacijo in z sporazumom reševati vse sporne točke. Do pogodbe je prišlo po odločnem stališču članstva unije, ki se ni dala pod pete družbi. Unija je vodila ostro borbo in dosegla je prvo pogodbo, ki bo ščitila dolgo izkoriščane delavce.

Pri tej družbi je zaposleno veliko število Slovencev in Hrvatov, ki so z malo izjemo bili vsi zelo aktivni v zadnji stavki, ki so podpirali svojo unijo ves čas in danes bodo želi sad svojega dolgega boja.

A. H.

perjalisti za afriške kolonije in vse izgleda, da v Berlinu in Rimu smatrajo Jugoslavijo že za svojo kolonijo.

VELIKA DELAVSKA ZMAGA V DETROITU

Enotnost med delavstvom preprečila provokacijo Briggs družbe, ki je računala na Martinovo pomoč

Zmaga, katero je izvojevala, eno kolektivno predstavništvo. Briggs družba je provocirala stavko, ki je vrgla nad sto tisoč delavcev ob zasluček, pričakuje pomoči Homer Martina, da s pomočjo njegove stavkolomske in razdrilne taktike razbije enotnost avt-nih delavcev. CIO unija pa je ponovno dokazala, da je v avtomobilski industriji le ena unija, ki je nerazcepeljiva in da so vsi poskusi ADF in Homer Martina zastonj.

Unija je s tem dobila boljše pogodbo, ki določa višjo mezdovno, starostne pravice. Unija si je s tem utrdila pozicijo, ki ji daje vse predpogoje za novo in še boljše pogodbo in izklju-

Sovjetski pevski zbor pride v U. S. A.

Sredi septembra pride na svetovno razstavo 300 vojakov rdeče armade, ki tvorijo eden najboljših pevskih zborov na svetu. Nastopili bodo tudi po večjih mestih v notranjosti Združenih držav.

— Iz Avstrije je bilo pregnanih že 100,000 avstrijskih državljanov židovske krvi. Ostalo jih je še 80,000, ki nimajo večje želje kot čimprej odpotovati.

Pokret za osvoboditev Češke in Slovaške

General Prchala, ki je bil zadnji češki governor Podkarpatske Rusije, se nahaja sedaj na Poljskem. Prchala načeljuje velikemu pokretu za organiziranje čeških in slovaških legij, ki se bodo borile za osvobodjenje podjarmljenih čeških in slovaških dežel. Ta pokret med Čehi in Slovaški ima po vseh deželah sveta prijatelje in pomočnike.

UTRDITEV IN RAZŠIRJANJE "NAPREJA"

pomeni okrepitev ideje sloge in skupnosti med slovenskimi delavci.

SLOŽNI IN ZDRUŽENI,

pa bomo mogli odgnati naskakujoči fašizem in si zagotoviti kruh, mir in svobodo.

Organizacijska in politična ofenziva CIO

J. L. Lewis opozarja na fašistično nevarnost. — Kampanja za 20 milijonov članov.

Na seji izvrševalnega odbora CIO je predsednik J. L. Lewis poročal, da grozi Združenim državam fašizem, če se takoj ne prične reševati gospodarskih problemov, ki povzročajo krizo. Če se še nadalje dopusti, da bodo milijoni živitarili v bedi in brezposelnosti, se bo množic začel polasčati obup in na to računajo fašisti, ki žele dobiti državo pod svojo oblast.

Govorec o nadaljni utrditvi CIO je J. L. Lewis rekel, da je cilj CIO, organizirati vse še neorganizirane delavce in doseči 20 milijonov članov. Omenjal je, da so cele industrijske stroke še povsem neorganizirane, posebno je omenjal veliko industrijo za letala in velike ladjedelnice, v katerih z ozirom na oboroževanje število delavstva neverjetno hitro narašča.

Povdarjal je, da se je samo velikemu protestu CIO in članstva ADF posrečilo preprečiti nameravano razbitje Wagnerjevega zakona, v obrambi katerega je treba tudi še naprej budno vstrajati, ker napadi še niso prestali.

11 milijonov nepreskrbljenih, ki so imeli upanje, da se bo za njihovo usodo zavzel kongres in senat, zgublja zaupanje v današnjo vladno obli-

ko. Če se bo še nadalje zavlačevalo z rešitvijo tega vprašanja, bo brezposelna armada postala nevarna za ves ustroj današnje oblike vladavine. J. L. Lewis je ostro obsodil cinizem kongresa in senata, ki zapira oči pred živlenskimi potrebami najbednejših med prebivalci, ki tira brezposelne v obup.

Na seji izvrševalnega odbora, na kateri so prvič po pittsburghskem kongresu prisostvovali zastopniki vseh 43 priključenih mednarodnih unij, je bilo sklenjeno, začeti z veliko organizatorično kampanjo za organiziranje vseh še neorganiziranih, podvzeti korake za boljše in ugodnejšo starostno zavarovalnino, za dve in pol milijardi dolarjev kreditov za WPA, ter za akcijo, da se v bodoče ne bo moglo tožariti unij za odškodnino, ker so vodile stavke in z njimi podjetnikom prizadevale kako gospodarsko škodo.

Važnost te seje CIO je velika. Blagodati njenih sklepov se bodo začeli kazati, da se bodo sklepi začeli izvajati in ko bo za zahtevami CIO stalo res enkrat 20 milijonov organiziranih, discipliniranih in borbenih članov.

Zunanji pregled

ČEHI IN SLOVAKI SE UPRAJO PODJARMLEVALCEM

Poročila iz Češke in Slovaške kažejo, da ima Hitler že sedaj velikanske težave z narodi, katere je zasušnjil. V Kladno je bil pod neznanimi okoliščinami ubit nek nemški policist, kar je Nemce tako razburilo, da so proglasili nad celim okrožjem pravo obsedno stanje, da so zaprli šole, prepovedali ljudem imeti odprta vrata, prepovedali obisk kina, itd. Naložili so mestu velikansko denarno kazen. Kontribucija se nalaga navadno samo v vojni in to samo v deželah sovražnika. Hitler je z velikansko kontribucijo samo pokazal, da se smatra na Češkem kot zavojevalec v sovražni deželi.

Delavstvo v tovarnah po Češkem ne dela niti z veseljem niti z voljo. Produkcija pada, čimbolj podaljšujejo deloven čas. Cele tovarne stojijo, ker se kvarijo stroji, ker zmanjka načrtov... Grožnje in prepovedi štrajkov ne pomagajo.

Nemško časopisje ne sme v Nemčiji nič poročati, kaj se godi na Češkem. Hitler se boji, da bi Nemci začeli posnemati Čeha.

Iz Slovaške je dezertiralo preko poljske meje 4.000 slovaških vojakov in polni opremi. Tri vojaška letala iz Slovaške so se umaknila na Poljsko, letalci niso hoteli več slu-

Ustava je zaenkrat močnejša od samodržca Hague v Jersey City

Na pritožbo CIO in drugih političnih skupin je vrhovno sodišče razsodilo, da noben župan in nobena državna institucija nima pravice kršiti svobode, ki jih daje državljanom ustava.

Župan Hague, ki je s policijo razganjal CIO zborovanja, jih je dobil po nosu in na mestih, kjer je pred kratkim bila protustavno zabranjena svoboda govora, se vršijo spet svobodna zborovanja.

Nič pa se iz poročil ne vidi, če bo Hague za svojo kršitev ustave klican na odgovornost in kaznovan. Ker

žiti Hitlerju... Nad Čehi in Slovaki si bo Hitler polomil zobe in vrat...

JANONCI PROGLASILI BLOKADO NAD ANGLEŠKIMI IN FRANCOŠKIMI KONCESIJAMI V TIENSINU.

Britanskim in francoskim politikom, ki so vsa leta popuščali in dopuščali japonskim militaristom vsa nasilja nad Kitajci, se sedaj maščuje njihovo lastno držanje. Japonci so začeli tudi napram njim postopati, kakor so navajeni napram Kitajcem. Ker se francosko-angleška uprava mesta Tiensina ni takoj udala nad vse pretiranim zahtevam japonskih generalov, ki zahtevajo izročitev 4 oseb, da jih postavijo pred japonsko sodišče, ki zahtevajo da se v mestu uvede japonski denar in v šolah Japoncem priznano učenje itd. so Japonci proglasili blokado in 50.000 ljudi je odrezano od sveta. Japonci so ustrelili angleškega državljanu Trinklertja, držijo zaprtega visokega angleškega oficirja, za proteste pa se ne zmenijo.

Če Anglija in Francija še sedaj popustita, jim preti, da jim bodo Japonci po vseh ostalih mestih isto pesem zagodili in da jih bodo na koncu sploh pregnali. Tudi Združene države imajo svoje koncesije na Kitajskem ozemlju. Nastop Japoncev zaostreje položaj v nevarni meri.

NEMCI IŠČEJO PETROLEJ PO JUGOSLAVIJI

Velik nemški koncern je poslal v Jugoslavijo svoje odposlance, ki hočejo vzeti južno od Donave in Mure, v zakup 7.000 kvadratnih kilometrov ozemlja, kjer že več let vršijo vse predprivrave za raziskovanje francoske in belgijske firme. Na tem ozemlju se nahaja baje petrolej, ki bi Nemcem in Italijanom zelo prav prišel.

so vsaj na papirju vsi državljani pred zakonom enaki, bi spadal tudi Hague pred sodišče in v ječo, ker je kršil temeljni zakon — ustavo Združenih držav.

NAPREJ

Slovenian Weekly Anti-fascist Labor Paper in U. S. and Canada. Published Weekly by "NAPREJ" Publishing Company. 1916 East Street, N. S. Pittsburgh, Pa. Entered as second-class matter, Sept. 17, 1936, at Post Office at Pittsburgh, Pa., Act of March 3, 1879.

NAPREJ

tednik slovenskih proti-fašističnih delavcev v Ameriki in Kanadi. — IZHAJA VSAKO SREDO — Naročnina za celo leto \$2.50; za 9 mesecev \$2.00; za 7 mesecev \$1.50; za 6 mesecev \$1.35 in za 3 mesece \$0.75. Dopisi in oglasi morajo biti v uradu najpozneje v ponedeljek zjutraj. Dopisov brez podpisa ne vpoštevamo. Vse pošiljave naslovite na: "NAPREJ", 1916 EAST ST., N. S. PITTSBURGH, PA. Phone: FAirfax 1442

SKLEPI O KAMPANJI, POVEČANJU IN PRESELITVI V CLEVELAND, OHIO

Po poročilu in diskusiji o bližajoči se II. obletnici tednika "Napreja", o potrebi poboljšanja in povečanje lista in njegove razširitve, III. konferenca sklene:

1.) Mobilizirati vse sile prijateljev lista tekom prihodnjih mesecev v svrhu povečanja lista na šest strani. Povečanje je treba pripraviti do 1. januarja 1940. in ga izvesti, če bodo uspešno izvedeni naslednji predpogoji:

2.) V cilju povečanja lista je potrebno, da se vse naselbine in vsi odbori vržejo na najintenzivnejše delo, da se tekom junija, julija in avgusta obnovi vse zaostale naročnine, ter da se po vseh naselbinah, tudi tam, kjer dozdaj tega še ni bilo, priredi najmanj ena zabava, večerinka, piknik ali slična prireditelj za fond "Napreja". S temi dohodki bi bilo mogoče poravnati vse dosedanje obveznosti lista, tako, da bi list šel lahko v jesensko kampanjo brez obremenitve kakih dolgov.

3.) S 1. septembrom je treba začeti veliko kampanjo, ki naj ima za cilj tekom septembra, oktobra in novembra doseči najmanj 400 novih naročnikov, obnoviti vse do tedaj iztečene in zbrati 1,000 dolarjev fonda.

Oglasov je treba tekom kampanje in v bodoče dobiti vsaj za 70 dolarjev mesečno.

V nedeljo 15. oktobra, na dan II. obletnice tedenskega izhajanja, je treba po vseh naselbinah izvesti primerne proslave. List naj za obletnico izide na šestih straneh, da bodo prijatelji lista videli, kak bi lahko bil list, če se ga poveča in poboljša.

4.) Za uspešnost kampanje je treba, da se posamezne naselbine in odbori najpozneje do 1. avgusta sporazumejo medseboj, s kom in kako bodo tekmovali, ter da si nalože svojo kvoto. Prevzemanje kvote in pogojev tekmovalja, se ima izvesti na širšem sestanku najaktivnejših prijateljev lista v naselbinah, med katerimi je tudi treba vzbuditi oživljajočo metodo medsebojnega tekmovalja.

5.) Ker je Cleveland po svojem številu, kakor tudi po delavnosti Slovencev glavno mesto ameriške Slovenije, ker je v Clevelandu za izvrševanje naraščajočih nalog "Napreja" in njegovega gibanja na razpolago več sil kot v Pittsburghu, III. konferenca svetuje in priporoča preselitev sedeža lista v Cleveland, ki naj se izvede čim bodo ustvarjeni predpogoji za premeščanje.

6.) Da se izhajanje lista osamosvoji od težkih pogojev in drugih težkoč s tiskarnami, naj bodoča uprava in uredništvo preišče možnosti tiskanja na lastnih strojih in z lastnimi ljudmi in če le mogoče, naj povečanje lista izvede že na lastnih strojih ali v tiskarni, kjer bo imel svojo besedo.

APEL ZA ZAŠČITO AMERIŠKE SVOBODE

III. konferenca "Napreja" z vso resnostjo opozarja na znake očitnega fašiziranja Združenih držav, ki se kažejo v dolgi verigi, v zadnjem času sprejetih in predloženih zakonskih načrtov v federalni in državni zakonodaji.

Z uvedbo registracije tujerodcev, z zidanjem koncentracijskih taborišč za tujerodce, z delanjem razlik med državljanji in tujerodci pri zaposlitvi, pri WPA, pri relifu itd., udarja fašizirajoča ameriška reakcija po koreninah svobode in ljudske demokracije sploh. Če bi obveljali deloma že sprejeti in deloma še predlagani zakoni proti ameriški svobodi za tujerodce, za er del prebivalstva, bi začela veneti in izginevati svoboda in pravica tudi za ostali del prebivalstva, za državljanje.

III. konferenca najnujnejše apelira na vse slovenske organizacije in društva, da se s polno paro pridružijo velikemu gibanju za zaščito omejenih državljanov in človeških pravic, da z vsemi silami pomagajo pri akcijah za razveljavljanje teh fašizirajočih nazadnjaških zakonov, pod katerimi ne bodo trpeli samo rojaki-nedrjavljani, temveč celokupna ameriška svoboda.

ZA SVOBODO IN OBRAMBO NARODOV IN DEŽEL JUGOSLAVIJE

Zivec in borec se za svoj obstanek v svoji novi ameriški domovini, nasledujejo Slovenci v Združenih državah in v Kanadi z veliko skrbjo razburjajoče vesti, iz katerih je razvidno, da fašistična agresorja Hitler in Mussolini vedno trdnjeje oklepa svoje krepilje okoli države Slovencev, Hrvatov in Srbov. Fašisti pripravljajo Jugoslaviji in njenim narodom podjarmljenje in zasužnjevanje, kakoršno so že izvedli v Avstriji in nad Čehoslovaško.

III. konferenca čitateljev "Napreja" obžaluje, da regent in belgrajska vlada tudi še v tem usodnem trenutku za obstanek države in svobode narodov Jugoslavije, odbijata bratski sporazum med Hrvati, Srbi in Slovenci, uporno vstrajajoče na skrajno škodljivi politiki velikosrbske nadvlade, uporno vstrajajoče pri politiki odvzemanja narodnih, gospodarskih in političnih pravic ljudstva.

Čitatelji "Napreja" in z njimi ameriški Slovenci sploh, so polni ogorčenja nad dejstvom, da tudi še danes zunanja politika belgrajske vlade posnema žalosten in sverilen vzgled avstrijskega Sušnika in češkega Hache, ki sta z svojim popuščanjem in služenjem Hitlerju in Mussoliniju, ki sta s svojo odtujitvijo od demokratičnega in mirovnega bloka, naravnost pomagala fašističnim agresorjem, da so mogli lažje uničiti in podjarmiti Avstrijo, Češko, Slovaško.

Ameriški Slovenci neglede na strankarsko ali versko pripadnost stojijo na strani zahtev slovenskega, hrvaškega in srbskega ljudstva, ki hoče bratski sporazum na podlagi enakopravnosti, ki mu hoče odvzeti narodne in demokratične pravice, ki obsoja služenje Berlinu in Rimu, ki hoče zvezo z demokratičnim blokom, pod okriljem katerega je edino mogoče ohraniti državni in narodni obstoj Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Hlapec Jernej še živi

GOVOR OB PRILIKI PRO-SLAVE 63. OBLETNICE CANKARJEVEGA ROJSTVA V TABORIŠČU GURS, FRANCIA

Vsi poznamo Cankarjevega "Hlapca Jerneja", ki je pridno delal gospodarju vse svoje življenje. Kljub temu ni zaslužil, da bi mirno živel na zemlji, katero je napravil rodovitno s svojimi žulji in s svojim znojem. Ni smel jesti niti jabolka z jablan, ki jih je sam zasadi. Za plačilo ga je gospodar na stara leta vrget na cesto. Hlapec Jernej je šel iskat svojo pravico, pa je ni našel nikjer. Zato si jo je vzel sam...

Povest o Hlapcu Jerneju ni nič drugega kot prisposoba slovenskega naroda in njegovega boja za pravico in svobodo. Naš narod je iskal svojo pravico na Dunaju, v Belgradu, v Vatikanu, pri veselih, pri Društvu Narodov in povsod, pa je ni našel nikjer.

Danes je naš narod prišel do spoznanja, da mu pravice ne bo dal nihče in da je tudi nikdar dosegel ne bo, če si je ne bo vzel sam. Danes je Slovenecem jasno, da s prošnjami in frazerstvom ni mogoče doseči pravice, ampak le z organiziranim bojem, v katerem sodeluje ves narod. Danes je Slovenecem jasno, da ni mogoče doseči svobode brez krvavih žrtv.

Ko je italo-nemški fašizem začel moriti španski narod, smo odšli številni Slovenci na pomoč španskemu ljudstvu. Vodilo nas je v prvi vrsti sovražstvo napram italijanskemu in nemškemu imperijalizmu, ki sta že od nekdaj največja sovražnika naše zemlje. Hoteli smo obračunati in zatreti ta dva naša sovražnika že na španskih tleh, da ne bi mogla stegniti svojih krvavih prstov tudi po naši zemlji.

Malokateri narod je na borbi španskega ljudstva tako živo zainteresiran kot ravno slovenski. Na eni strani zato, ker se del slovenskega naroda v Primorju in na Koroškem že leta zviija pod bičem italonemškega fašizma. To so naši Primorski in Koroški Slovenci. Na drugi strani pa tudi Slovincem v Jugoslaviji stalno grozi italonemška invazija. Naše ljudstvo se je dobro zavedalo, da se bo na španskih poljanah odločalo tudi o usodi slovenskega naroda. Temu je dokaz raz-

SLOVENSKIM PROSTOVOLJCEM, KI JEČIJO V FRANCOSKIH TABORIŠČIH

III. konferenca "Napreja" najtopleje pozdravlja slovenske in druge prostovoljce iz dežel Jugoslavije, ki so s svojimi prsmi in s svojo krvjo tri leta junaško in požrtvovalno odbijali napade italijanskih in nemških armad na svobodno in demokratično Španijo.

Ves čas so bile in so še simpatije ameriških Slovencev na strani onih idealov, za katere so se borile prostovoljske brigade. Nikdar ne bomo pozabili 400 slovenskih sinov, ki so naš mali slovenski narod zastopali na španskih bojiščih, kjer se je mednarodni fašizem prvič srečal z nezumljivimi brigadami mednarodnega proletarijata. Vedno nam bodo ostali v čaščenem spominu grobovi 230 slovenskih sinov, ki počivajo v težko preiskušani španski zemlji.

Pozdravljajoč prostovoljce, ki so se vrnili med nas v Ameriko, apeliramo na vse Slovence v Združenih državah in v Kanadi, da se z isto vnemo in z istim požrtvovanjem, kakor so pomagali borečim se prostovoljcem, založijo za prepotrebno pomoč onim, ki se nahajajo še v fašističnem ujetništvu v Španiji in trpečim prostovoljcem v francoskih taboriščih.

Olajšati je treba težko življenje prostovoljcev v taboriščih, pomagati jim je treba z intervencijami pri jugoslovenskih oblasteh, da se bodo mogli vrniti v svoje rodne kraje. Izlečiti je treba njihove rane, vzeti jih je treba pod bratsko zaščito nas, za katere so prelivali svojo kri in za katere so padali.

Ziveli slovenski prostovoljci, junaški borci proti fašizmu, najboljši predstavniki slovenskega naroda.

PODPORA NOVEMU DEALU

Na svoji III. konferenci v Clevelandu zbrani čitatelji "Napreja", vam gospod predsednik, izrekajo svojo zahvalo in nadaljno podporo pri velikem in človekoljubnem delu, da se ustavi agresorje in da se človeštvu zagotovi mir na civilizirani in kulturni podlagi.

Stoječ z vami na osnovnih točkah programa Novega deala, dobro vedoč, da bi blagodat tega programa bile mnogo večje, da njegovo popolno izvajanje ne ovirajo sile ameriške in mednarodne reakcije; zavedajoč se, da od prihajajočih predsedniških volitev odvisi ne samo naš kruh, temveč tudi naša svoboda in bodočnost UAS; apeliramo na vas, da ugodite želji svobodoljubnih Američanov, ter da se še tretjič postavite na čelo ameriškega ljudstva, ki želi popolno in neokrnjeno izvedbo programa Novega deala.

meroma velik odziv slovenskih prostovoljcev, ki jih je bilo okrog 450, kar znaša dobro četrtino vseh jugoslovenskih prostovoljcev. To število je zelo visoko, če pomislimo, da tvorimo Slovenci le eno enajstino prebivalstva Jugoslavije.

Nujna posledica pravilnega razumevanja španske borbe in velikega števila slovenskih prostovoljcev je bila ustanovitev slovenske "Cankarjeve čete". Ona je bila prirodni izbruh razpoloženja, ki vlada med večino slovenskega ljudstva, ki je sito vseh krivic in je pripravljeno boriti in žrtvovati se za svojo svobodo. To je bil prvi bojni krik in začetek obojane samoobrambe slovenskega ljudstva.

Četa je imela glavni namen, da v Cankarjevem imenu, ki je priljubljeno in spoštovano med vsem slovenskim ljudstvom, pravilno osvetli karakter španske borbe, ter da pritegne k sodelovanju tudi oni del Slovencev, ki je stal ravnodušno ob strani, ali celo protinjej. Uspehi niso izostali. Četa je v hipu postala priljubljena v domovini in tujini. Temu so dokaz zastava, poslana od slovenskih žen v Franciji in ambulančni avto, ki so ga poslali Cankarjevi četi Slovenci iz Amerike.

"Cankarjeva četa" predstavlja velik korak naprej v razvoju borbe za slovensko svobodo. Hlapec Jernej je dobil novo in popolnejše obliko. Nič več ne hodi okrog s prošnjami, ampak se je postavil na čelo organizirane borbe za pravico. "Cankarjeva četa" je bila že v Španiji in je še danes obvestilo vsemu svetu, da se tudi slovenski narod ne bo pustil poteptati od italonemškega imperijalizma in fašizma.

Ivan Cankar je umrl. Toda še živi Hlapec Jernej in njegova borba za pravico. Danes, ko je Jugoslavija in z njo naš narod ogrožen od fašističnih zavojalcev, bolj kot kdaj prej, stoji tudi Cankarjeva četa pred novimi in še težjimi nalogami. Zato je tudi pomen Cankarjeve čete danes večji kot kdaj poprej.

Janez Radečan.

Slobodan Jovanović član moskovske akademije

Belgrajskega profesorja Jovanovića je moskovska akademija znanosti imenovala za svojega dopisnika in člana.

O PRETEKLI KAMPANJI LISTA

Sprejemajoč na znanje poročilo o pretekli kampanji "Napreja" se III. konferenca najprizričneje zahvaljuje vsem posameznim prijateljem lista in vsem odborom in organizacijam, ki so s svojim vstrajnim in napornim delovanjem zagotovili uspeh kampanje ter obstoj in razvoj lista.

Posebno priznanje in zahvalo izreka konferenca rojakom v Timminsu, ki so svojo kvoto presegli in izvršili 233% predvidene kvote, ter s svojim vzgledom dali navdušenje drugim naselbinam.

III. konferenca se enako zahvaljuje rojakom in društvom v Kirklund Lake, v Windsorju, v Detroitu, v Clevelandu, v Barbertonu, v Johnstownu, ki so s sto do stosedemdeset odstotno izvršitvijo kvote pomagali "Napreju" in njegovim ciljem.

Uspehi rojakov Bomback-Doles iz Barbertona, ki sta tekom nekaj tednov pridobila 34 naročnikov, uspehi s. Kotarja iz Detroita, ki je sam tekom kampanje privedel 18 novih naročnikov, kakor tudi uspehi mnogih prijateljev lista po velikih in malih naselbinah. Združenih držav in Kanade, dokazujejo, da je s smotrenim, požrtvovalnim in vstrajnim delom mogoče potrojiti in podesetoriti razširjenost lista in vpliv njegovih smernic sloge enotnosti in delavske zavesti.

Sodružno tekmovalje med naselbinami je dala kampanji večji podel in zato konferenca priporoča, da se ta, od s. Miketicha inicijirana metoda tekmovalja med naselbinami in posamezniki v bodočih kampanjah še bolj razvije.

Medtem, ko je kampanja nad vse lepo uspešna tam, kjer so poslovali in bili na delu odbori, sestavljeni iz večjega števila prijateljev lista, so zaostali v onih naselbinah, kjer takih odborov niso vpostavili, kjer je vse obležalo na posameznikih.

List sam, s svojim pisanjem ni popolnoma zadostil vsem zahtevam kampanjske propagande in mora v bodoče s političnimi članki in z živjejšim poročanjem bolj podpirati kampanjsko delo po naselbinah.

Konferenca ugotavlja, da lepe rezultate kampanje ogroža naraščajoče število naročnikov, ki zaostajajo s svojo naročnino, in katere je uprava lista prisiljena brisati iz seznama naročnikov. Rednemu plačevanju naročnine morajo v bodoče vse naselbine posvetiti največjo pozornost.

Konferenca smatra, da je daljni nedostatek, ki izhaja iz računskega poročila ta, da so se skoraj za polovico zmanjšali dohodki za oglase. Pri količakaj smotrenemu in organiziranemu delu pri pridobivanju oglasov se more opravičiti tudi ta pomanjkljivost, ki je bila ena izmed ovir, da ni bilo že doslej mogoče izvesti poboljšanja in povečanja lista.

Nemške utrde poplavljeni

Na hitrico zgrajene nemške utrde na francoski meji, o katerih so za časa munchenske krize angleški in tudi francoski "strokovnjaki" trdili, da niso slabše od francoskih, so bile poplavljeni, ko je vsled deževja narasla reka Rena. Voda je zalila podzemeljske hodnike in pokvarila skoraj vse mehanične naprave.

Moštvo se je rešilo z begom. Teden dni pred poplavo, je Hitler pregledoval te utrde in razglasil, da je ni sile na svetu, ki bi mogla premagati nemške trdnjave.

ZMESNJAVA IMEN

Vprašanje: Prišel sem v to deželo pod svojim pravim imenom Ponikvar, katero ime sem kmalu skrajšal v Pon. Pod tem zadnjim imenom sem se poročil in moja žena in otroci so znani pod tem imenom. L. 1936 pa sem se naturaliziral pod imenom Pokar. Moja žena ima bančno vlogo in hišo pod imenom Pon in moji otroci se zovejo v šoli Pon. Kako naj uredim to zmesnjavo?

Odgovor: Sam ste kriv svoje zmede. Predpostavljamo, da ste povedal resnico glede poroke, ko ste zaprosili za državljanstvo. Vaša žena naj zaprosi za državljanstvo pod imenom, ki ste ga rabili ob naturalizaciji in nato naj spremeni vse svoje legalne papirje v tem zmislu. Naj se posvetuje z odvetnikom v tem pogledu. — FLIS.

Beleške o tem in onem

Afera, katero je Molek-Barbičeva grupa sprožila proti SDD v Collinwoodu ni lokalnega in samo začasnega pomena. Diskusija, ki je nastajala, bi po pravici ne smela biti omejena samo na ta slučaj. Teveč na celoten sistem, kako se gospodarji in vlada na Olimpu, kjer carujejo Moleki in Barbiči nad in proti članstvu.

Govori se sicer o gospodarstvu in Barbič se maskira s tisočinkami centa, v resnici pa je cela zadeva klitsarska. "Nikoli ne bomo pustili, da bi si z našim denarjem drugi delali dober rekord", je pojasnil Barbičeva ozadje cele zadeve. Torej zato, ker ideja prizidka ni zrastle na željniku Moleka, zato, ker je nekdo drugi prišel na pametno idejo, zato mu naš sprotujejo. "In naj se svet podere, samo da bo naša obveljala", — to je parola vitezev žalostne postave, ki pod Molek-Barbičevim praporom jurišajo na SDD v Collinwoodu. ...

Šviga švaga, čez dva praga. Barbič pravi, da je iz gospodarskega stališča in v interesu SNP nastopil proti prizidku. Ko mu vse naročeno obnanje ni pomagalo, je skrjil svoje robove in na seji društva "V boj", ki je bila 11. junija, se je Barbič že strinjaj, da društvo, kateremu predseduje, ponudi vse svoj denar in to kot brezobrestno posojilo SDD, da bo mogel začeti zidati in graditi. "V interesu Jednote" proti SDD, ker ima taka naročila. V Clevelandu sagem in pred članstvom pa seveda ne more vzdržati s svojimi neresnicami in zato nastopa enkrat kot Savel, enkrat pa kot spokorjeni Pavel...

Vprašanje skupnega nastopa katoliških in nekatoških delavcev razburja na eni strani br. Moleka na drugi pa g. Trunka. Molek se boji za svobodomiselnost, Trunk pa za vero. "Mi se ne odrecemo svobodomiselnosti", vsklika Molek, "mi se držimo svoje vere" povdarja Trunk, kot da bi skupno nastopanje zahtevalo od enega ali drugega, da se česar odreče. Bodite svobodomiseln, bodite ...

NA IN OKOLI KONFERENCE

"Kako ste mogli v soboto in nedeljo, v pičlih 14 urah zasedanja izvršiti tako ogromno delo?", tako je vprašal clevelandski rojak s. Miketicha, ki mu je na pikniku našteval, o čem smo vse razpravljali in sklepali. "Druge konvencije, trajajo po cele dneve in tedne in nazadnje še nič pametnega ne sklenejo. Kako pa vi delate te čudeže?"

Čudežev seveda ni bilo nikoli in jih še danes ni. Da pa gre delo tako hitro in dobro od rok, kadar se sestanejo "Naprejevci", je pripisati nekaterim njihovim posebnostim in odlikam. Ker nismo nevoščljivci sporočamo recept, po katerem bo vsaka, pa tudi največja slovenska konvencija završila, in to dobro završila, svoje delo v četrtini dosedanjega časa.

Pri "Napreju" ni nobenih "stolčkov", še manj pa kakih "korit". Odgovorna mesta pri našem listu so zvezana samo z žrtvami in niti ne obetajo osebnih koristi. "Čast" in delo se nalaga in sprejemajo to žrtv na sebe oni, ki so trdno

katoličani, bodite pa tudi razljudje in kadar enim in drugim vzamejo kruh in svobodo, neni in drugi skupaj, ker bomo nejši in uspešnejši, če združimo se sile, kot smo danes, ko se boj grizemo. ...

Med grupico ki je ostala od močnega socialističnega gibanja vrši razprava, kaj početi s prvo ki razbite ladje. Eni so za obstoj JSZ kot federacije različnih strank, drugi za nadaljevanje životorenja socialistične stranke, tretji za tretjeje. Eni so za sklicanje konference v tem letu, drugi za leto prihodnje. Eni so za nadaljevanje protiske gonje, drugi so za to, da zna fakte in da se ne zaleže. Kar pravzaprav druzi socialne frakcije je samo to, da so vsi v isti vrsti slogi in združeni v istih vrstah, da se z nasladi zadovoljo v Novi deal in vse ono, kar Ameriki počenja proti fašističnim agresorjem izven in v deželi. ...

Ameriška domovina" maskirani zaščitnika delavskih interesov obkokuje, ker človekoljubni vodni slovenski delavci živijo centih in dajmih za osvoboditev stolovca Rudolfa Opara, ki je ječaj španskega krvnika. Dajmi in kvodri za dobro svet "Ameriški domovini" prevladatay, kje pa je bila njena dolžnost, ko je izvajljala desetine, in tisoče dolarjev, ki so zgolj pih njenih ožjih prijateljev "bankirij"? ...

Kolektanje, kolektanje", reče iz Chicage, ko rohijo proti slovenskemu dnevu v Pensylvaniji, katerem in za katerega se nič ne lekta. Pa se spominjamo n. pr. desetih tisočakov, ki so jih nam v Chicagi svoj čas res skolektali katerih preostanke še danes imajo svojih rokah, ker so od skolektani odrinili vse druge, ki so jim pomagali kolektati.

POZDRAV IZ SVETOVNE RAZSTAVE

A. A. Bomback iz Barbertona, ki je iz naše III. konference v Clevelandu odšel v New York na svetovno razstavo, nam je poslal prijazen brzojav, v katerem sporoča, da je varno prispel, da se izoborno zabava in da ogromne množice uživajo sijajno izložbo.

Zahvaljujoč se prijatelju A. A. Bombacku, da še celo na svetovni razstavi misli na svoj list, pristavljam o še željo, da bi kaj kmalu svoje utise iz svetovne razstave spravil pod svojo "marelo"; da bomo "jutrišnji svet" uživali tudi mi, ki še nismo in ki morda niti ne bomo imeli te prilikožnosti.

Pomagali so prostovoljcem koncentracijskem taborišču

Maks Kobal iz Clevelanda "Prosveti" objavil pismo svojega čaka Karla Kobala, ki se je bil mednarodnih brigadah v Španiji, ki je sedaj z ostalimi prostovoljci terniran v taborišču Gurs v Franciji.

Maks Kobal je pomoči potrebnemu prostovoljcu poslal \$10, drugemu \$5, tretjemu \$3, četrtemu \$2, petemu \$1. SNP pa je darovalo \$500.

Tretja nemška divizija, ki svoje sediše v Graecu, je dala na svojem polku ime "Maribor".

Drugi brzojavni pozdravi uredništvo sprejelo od Barbertončana Speticha, ki je na razstavi.

POROČILO S. MARGARETE SLAK NA III. KONFERENCI "NAPREJA"

(Nadaljevanje s 3. strani)

Nadaljevanje s 3. strani) zelo znanih žensk v svetu, kot je Pasionaria, itd. Za tem so tudi druge žene, ki poročajo iz borb ženskega gibanja v svetu. Ta poročila bi tudi nas prebujala, da napišemo še iz našega življenja in akciji po naši skromni zmognosti. Na to bi morali tudi možje skrbeti, da se tudi žena postavlja v borbo za enakopravnost v raznih vprašanjih, tako tudi v dopisih. Potrebno je pomoči, poduka, volje, pa bomo vse to dosegli. Od druge strani, ker je naša smer za združitev vseh svobodoljubnih in demokratičnih sil, mora po našem mnenju naš list še naprej služiti temu tako veličastnemu cilju svetovnega pokreta, vključujoč pokret žena.

Za tem, več dopisov iz starega kraja! Starokrajske novice so važne za naše ljudstvo. In zato jih je potrebno prinašati kolikor je mogoče več. Potem pa še dober in podučen roman. Naše je mišljenje, da bi se tak roman pričel objavljati v pričetku kampanje lista. To bi dalo pomoč za nove čitatelje in tudi naročnike. Zatem bodoča kampanja! Da se pravočasno izdela načrt za kampanjo, da se vsi zastopniki in tudi posamezna društva, ki so naklonjena listu, lahko pripravijo za kampanjo. Razvijati tekmo v živem duhu, za nove naročnike in za finančno pomoč.

Jaz upam, da sem se dotaknila vseh vprašanj, ki smo jih me timminske žene predvidevale za poročilo. Druge zadeve so omenjene v poročilu s. Matešiča, zato bi zaključila: "da živi III. konferenca "Napreja", pionirja demokratične fronte slovenskih izseljencev Združenih držav in Kanade!" Tem potom pozdravljam vse naročnike in čitatelje s željo, da se v bodoče še bolj oklenejo "Napreja" z delom za nove naročnike, nove čitatelje, za nove moči progressa in napredka. Aktivno na delo! Brez čakanja na kampanjo izkoristiti vsako priložnost, za širitev lista in demokratičnih vrst!

Primerjali naš uspeh v finančni strani, kar tudi mislim, da je potrebno in hvalevredno za naše slovenske naseljenke v Timminsu, bi videli, da je povprečno vsak naseljenec v tej kampanji prispeval en dolar v finančni sklad. Samo v Timminsu nas Slovencev ni tristo, z okolič bi mogoče dobili štavo okrog petsto. Do sedaj smo dosegli skoraj sto naročnikov na list, ter v zadnji kampanji, kot je tudi vam znano skoraj čez tristo dolarjev za fond. Jaz mislim, da je to lep uspeh! Ampak kot sem že omenila, v organizaciji smo nekoliko zaostale, kar bo potrebno v bodoče popraviti.

Diskutirale smo list "Napreja" in kaj bi me žene praznovprav prinesle v priporočilo III. konferenci, da bi, ko se povrtno vsak na svoj dom, v svojo naselbino, na podlagi vsestranske rasprave bodočega načrta za naše delo v smeri napredku lista v vseh ozirih, v resnici še bolj živeli in osredotočili svoje delovanje kot tudi misli in mnenja v splošno dobrobit naših iseljencev. Kar se tiče smernic lista, me se popolnoma strinjamo. Me želimo, da tudi v bodoče naš list širi na isti poti razredno zavednost med nami. Me bi priporočale, da naš urednik v bodoče bolj skrbi tudi za ženski kotiček v listu. So razna poročila

DRUŽBA PRASKUPNOSTI J. SMELNIK

(Nadaljevanje)

7. Voditelj — Krvno maščevanje — Svoboda, enakost, bratstvo — Dednost voditeljev — Razkroj praskupnosti

Doslej smo tu in tam napisali besede: postava (zakon), poglavar, starešina. Gotovo se je marsikdo že takrat vprašal: odkod postave, odkod poglavarji...? Pri hordah, kjer se možje lovili, žene pa gospodinje, je bilo vse delo tako enostavno, da ni bilo treba nobenih voditeljev in organizatorjev, saj je vsakdo vedel kaj in kako naj dela. Toda tekom nadaljnjega razvoja se je začelo delo deliti na najrazličnejše panoge, nastala je živinoreja in poljedelstvo ter najrazličnejši obrti. Kako so rodovi vse to mnogostransko delo vršili, o tem so sklepali na svojih zborovanjih. Ščasoma pa so na teh zborovanjih začeli določati tudi najizkušenejši ljudi, ki so morali skrbeti za to, da so se sklepi rodu res izvajali. Poleg tega upravnik ali nadzornik, ki se je začel ščasoma imenovati starešina, voditelj, poglavar itd., pa so v slučaju sovražnih napadov ali vojnih pihodov

izvolili tudi vojnega poveljnika, če starešina ni bil za to dovolj sposoben. Čim je vojna ponehala, je postal vojskovodja spet navaden član rodu. Kakor je rod te svoje predstavnike volil svobodno, tako jih je tudi razrešil njihovih dolžnosti in časti, če mu niso odgovarjali. Mesto njih je izvolil druge. Tako so bili predstavniki ljudstva res najboljši ljudje in so morali delati v korist ljudstva, ker jih je ljudstvo drugače odstavilo. Oblast starešine v rodu je bila popolnoma moralna narave, očetovska. Prisilnih sredstev — ječ, mučil itd. — ni imel. Če se je kdo pregrešil proti postavam rodu, postavam, ki jih je določil rod sam, če ni n. pr. pomagal pri skupnem delu, pri gašenju požarov ali zajezovanju poplav, če je lovil takrat ko ne bi smel itd., tega je starešina na javnem zborovanju javno osramotil, ali pa ga s pristankom rodu izločil iz rodu. Rod pa je bil samo en člen mnogo širše skupnosti: bratstva (fratrije), plemena in zveze plemen, ki so imele ravnotako svoje svete, ki so odločali o skupnih zadevah, odnosih do drugih plemen, o vojni,

KONFERENČNI PABERKI

Prva na konferenco je prišla delegatinja iz najbolj oddaljenega Timminsa, Kanada, s. Margareta Slakova, ki je bila v Clevelandu že v četrtek. V petek okrog poldne se je pripeljal s. Miketich, ki je tudi iz Kanade. Proti večeru so prispela še vozila iz Pennsylvanije. V soboto pa so pričeli prihajati iz Detroita, Pittsburgha, Barbertain in drugih bližnjih krajev. Na Chicago, Milwaukee, Brooklyn smo zaman čakali. Oddaljenost in stroški so zadržali marsikatero naselbino. Detroit pa je prekosil vse s tem, da jih je bilo 15 na konferenci in pikniku.

Vsak je hotel videti kanadsko delegacijo, ki se je tekom zadnje kampanje spet izkazala in vodila celo kampanjo. Miketich je že znan, toda vsak je hotel spoznati Timminščane, ki prihajajo iz Severne ledene Kanade, ki se tam trudijo za izboljšanje delavskega in splošnega položaja. Neki hudomušnej je mislil, da pridejo iz Kanade v kožuhih, kakor Eskimi, in se je bal pa da bi se jim mogoče kaj slabega zgodilo v hudi vročini, ki je razsajala.

Margareta Slak je prevozila 1,025 milj od Timminsa do Clevelanda. Na njenem resnem obrazu se vidi, da je polna energije in odločnosti, da je globoko zainteresirana v svetovni in delavski položaj. V soboto popoldne pa je prispela še delegatinja iz daljnega, južno-zapadnega Kansasa, ki je tudi potovala malo manj kot tisoč milj, da je mogla prisostvovati tretji konferenci. To je bila Mary Kvaternik, ki je prinesla pozdrave in \$14.06 kot prispevek iz domače zabave.

Z zanimanjem smo poslušali poročila in govore delegatov iz naselbin, kjer "Napreja" buči zvest in delavnost. Najbolj obširno in izrpnno pisano poročilo je prišlo iz Kanade in iz Timminsa. V poročilu je bilo očitano njihovo življenje, razne akcije, katere povzema Slovenska Progressivna Zveza skupaj z ostalimi progresivnimi grupami, opisan je v poročilih težak življenjski položaj, vohunstvo in teror, katerega morajo odbijati kanadski delavci. Uspehi dela Slov. Prog. Zveze so veliki in zato so tudi priporočali, da bi kaj sličnega pričeli tudi v Ameriki. Brzjavijo

miru itd. Takšne svete sestavljajo vsi rodovski predstavniki. Svet je zboroval javno, obdan od ostalih članov plemena, ki so imeli pravico govoriti in povedati svoje mnenje. In kakor so volili rodovi svoje predstavnike, tako so jih volila tudi bratstva in plemena. Ta demokratična ureditev je v najvišji meri pomagala v članih rodu razvijati najrazličnejše lastnosti, katere še danes občudujemo: "Člani rodu so si dolgovali medsebojno pomoč, varstvo in posebno podporo pri maščevanju radi škode s strani tujcev. Posameznik se je za svoje varstvo lahko zanašal na zaščito rodu. Kdor je oškodoval vse rod... Iz krvnih vezi je izšla obveznost krvnega maščevanja. Če je kak tujec ubil člana rodu, je bil ves rod umorjenega obvezan, umorjenca maščevati..." (E. 51). "Vsi člani rodu so bili svobodni ljudi, dolžni varovati svobodo drug drugemu, enaki v osebnih pravicah — niti poglavarji ne zahtevajo nobene predprave; oni tvorijo bratstvo so bila temeljna načela rodu, čeprav nikdar jasno izražena, rod pa je bil spet enotavsega družbenega sistema... To pojasnjuje neuklonljiv smisel za neodvisnost in osebnost dostojanstvo in nastopu tedanjih ljudi" (E. 52).

in pisma iz Kirkland Lake, Chicage, Johnstowna, Yukona, Meadow Landsa, Brooklyna, Milwaukee, Strabane, Library, Coverdale, Moon Runa so bili burno pozdravljeni.

Najbolj živa razprava se je sukala o boju proti zunanjemu in domačemu fašizmu, ki divja povsod, kjer je delovno ljudstvo razcepljeno na razne skupine, ki se grizejo med seboj. Po pregledu položaja v svetu in še posebno o vzrokih, ki so privedli fašizem v Italiji in Nemčiji, je konferenca konstatirala, da je edini in najboljši način, da se vse demokratično misleče struje združijo v boju proti fašizmu in reakciji in da složno odbijajo napade na našo svobodo, da se enotno borimo za kruh in demokracijo.

Delegaciji in številnim gostom je zelo ugajal popoldanski program in pevске točke "Slovana", "Jadrana" in "Sloge", iz katerih grl so donele delavske in narodne pesmi. Mnogi od delegacije niso slišali tako lepega in ubranega petja, ker tako močnih in izvežbanih pevskih zborov je res malo med nami. Zaključno pevsko točko, pesem "Slovenec, Srb, Hrvat," so zapeli vsi trije zbori. Občinstvo jih je burno pozdravilo, ker se zaveda, da je nad vse nujno, da so ti trije narodi združeni v borbi za svojo svobodo in narodni obstoj. Mnogi so trdno sklenili, da bodo delovali, da se ustanovi pevski zbor v vsaki naselbini, kjer je le malo upanja za uspeh. Posebno so bili navdušeni detroitski rojaki, ki zelo pogrešajo pevski zbor.

Veliko zanimanje je bilo tudi za lepe nagrade. Prvo nagrado je dobil Koncin v Kirkland Lake, Kanada, drugo rojak Blatnik v Detroit, Mich., tretjo nagrado je dobila Tillie Beniger, Cleveland. Druge nagrade so odšle v Kansas City, Pittsburgh itd.

Konferenca in piknik se je vršil v lepih prenovljenih prostorih Slovenskega društvenega doma v Euclidu, na prostoru, katerega smo obiskali lansko leto. Letos, po kratkem letu, so si tamošnji rojaki izboljšali in povečali svoj dom, na katerega so lahko ponosni. Piknik je bil nad vse dobro obiskan, bilo je obilo vesele

ga poneso v dar." Lahko bi našli še mnoge, neverjetne primere, toda za to na mestu nimamo prostora. Kogar zanimajo, naj prečita knjigo dr. Batka: "Skrivnosti človeškega telesa, kjer so na strani 22, 23, 24 nekateri navedeni. Ogromno razliko med ljudmi, ki živijo v rodovih (n. pr. današnjimi Indijanci in ljudmi današnje kapitalistične dobe pa lahko lepo vidimo v romanu B. Travna: "Bela Ruža" in "Lov na ljudi" (založba Nolit — Beograd). Zadržano in plemensko kulturo pri Hrvatih in deloma v drugih delih Balkana je obdelal D. Tomašič v svoji knjigi: "Društveni razvitek Hrvata" (Zagreb 1937), razvoj Indijancev, Grkov, Rimljanov, Kelto in Nemcev do nastanka države pa F. Engels v "Izvoru rodbine, privatne lastnine in države" (Ljubljana 1935).

MOŽKA ZVEZA V BARBERTONU

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Nadaljevanje s 3. strani.) banje dovolj reakcionarno in umazano, je pokroviteljica M. Z. in to pove zelo zelo mnogo o M. Z. Zadnje čase se agitatorji M. Z. poslužujejo vsakovrstnih metod, da pridobijo vladino v zvezo. Fante, ki še niso dovršili šole, vpisujejo v Zvezo, kljub temu, da so stariši proti temu. Za te člane bodo morali stariši plačevati acesment proti svoji lastni volji. Za mladoletne fante naj bi se vprašalo stariše, ako dovolj pristop v organizacijo, pa naj si bode že ta ali ona.

Tudi v tovarnah so na delu. Toda kadar tem agitatorjem, glavnim uradnikom poveste, da naj oni sami najprej pristopijo v unijo, se potuhneno odstranijo in človek ima potem mir pred njimi. Gotovi glavni uradnik M. Z. so neunijski, unionizem jim smrdi kot španska kuga. Nekateri gl. uradniki M. Z. so ne samo neunijski, temveč nosijo črni madež "skebstva" v naši naselbini. Ljudje takega karakterja bi morali biti skriti kje v kakem temnem kotičku, nikakor pa ne nastopati v glavnih uradih te ali one organizacije.

Anglija vabi na manevre

Na velike vojaške manevre angleške vojske, ki bodo v septembru, so dobili posebna vabila: sovjetski maršal K. Vorošilov, poljski maršal Smigly in šef francoskega generalnega štaba Gamelin.

Klosterneuburg pri Dunaju je imel velik avgušinski samostan. Nacisti so samostanu odvzeli obširna zemljišča, katera pa niso dali kmetom v uporabo temveč nacistični stranki. Za kmete, ki obdelujejo zemljo, se položaj ni prav nič poprmiljo. Preje so delali za samostansko gospodo, sedaj morajo delati za drugega gospodarja. — Kardinal Innitzer je naslovil na vse župnije v Avstriji nujen apel, v katerem prosi vernike, da si naložijo poseben davek za vzdrževanje cerkvenih institucij, ki so zašle v kritičen finančen položaj.

Dr. Dragoljub Jovanović, vođa srbske zemljoradniške stranke je bil pred izrednim sodiščem za zaščito države v Belgradu obsojen na 14 mesecev zapora, ker je pred volitvami 11. decembra kritiziral politiko Stojadinoviča. Stojadinoviča že zdavnaj ni več, vsi morajo danes priznati, da je Stojadinovič državo dovedel na rob propada, sodišča pa obsojajo še danes one, ki so opozarjali na škodljivost in na nevarnosti te politike.

družbe in petja. Kuharice so pekle in stregle, vrtele in pele, da je vsega zmanjkalo.

T. J. S., Cleveland.

POROČILO Z DELNIŠKE SEJE SLOV. DEL. DOMA

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Nadaljevanje s 3. strani.) in mi ne vaših. Na seji so bili zastopniki različnih društev SNPJ: društva v Bojni št. 53; dr. Mir štev. 142; dr. Vipavski raj št. 312; dr. Svoboda in dr. Strugglers in še več drugih. Niti eden ni bil nasproten.

Ta društva štejejo nad dva tisoč članov SNPJ. Zastopnik od Carniola Tent The Maccabees je poročal, da na svoji seji enoglasno odglasovalo, da se posodi \$1,000 za zidavo kegljišča brez obresti. Zastopnica društva Strugglers je poročala, da jim je na razpolago njihova blagajna. Nekaj privatnih oseb je donudilo \$10,000 brez interesa in še drugi, tako da bo denarja dovolj.

Le korajžo, direktorji in delničarji S. D. Doma in stvar se bo uredila. Vse je navdušeno. Bratu Matt Petroviču vsa čast, ker se je tako boril za stvar! Da se je posojilo odklonilo, ni njegova krivda, ampak nasprotnikov. Tudi vsa čast gl. predsedniku Vincent Cairnarju, Olipu in Zupanu.

Članstvo vas bo poznalo, da se ne ustrašite poštenega dela. Zahrbtneži naj vas ne brigajo. — Morda bo prišel dan, ko tudi ne bodo imeli toliko moči. Časi se spreminjajo. Morda bo delo končano malo kasneje kakor se je prvotno mislilo, morda eden ali dva tedna kasneje, pa vse eno ne bo prepozno. Boljše malo kasneje kakor pa nikoli. Vi podpisani pod protestom iz Bridgeporta, O., kje ste pa takrat bili, ko so gg. pri SNPJ posodili in obenem tudi izgubili stotisočake našega članskega denarja? Zakaj niste takrat protestirali, naj se ne posodi in naj se ne kupujejo ničvredni bondi? Ali ste takrat vsi skupaj spali? Barbič, tako izvrstni računar, bi vam izračunal tudi desetinke centa. Kje ste bili takrat, Barbič? Lahko se vi nasprotniki na glavo postavite, nič nam ne morete. Kegljišče se bo delalo, pa amen.

Torej, nasprotniki, saj vas ni dosti, le brez skrbi zaspite ker večina bo naredila, da bo prav. Ne mislita, Barbič in Durn, ker sta predsednik in tajnik društva št. 53, da bosta večini članstva diktirala. Vidva sta za vajino delo plačana, drugače sta pa samo člana, kakor mi drugi.

Predsednik seje br. Rupnik se je izrazil, da eden nasprotnik lahko dosti škoduje, zato ga je treba kritizirati. Ako ti na primer pride mol v obleko in ti jo preluknja, da ni več za rabo, se ga mora enostavno ubiti, da ne naredi še več škode. Naše nasprotnike pa moramo kritizirati, da ne bodo še nadalje metali polen pod noge.

THREE STAR BOTTLING WORKS
Edini slovenski izdelovalci raznovrstnih mehkih pijač v Allegheny okraju. — Razpečevalci vseh vrst piva.
506 W. RAILROAD AVE. — Phone: Oakmont 305 — VERONA, PA.

Kadar potrebujete naslednje, tedaj se obrnite na
VICTOR CARLSON
OUR JEWELER — OPTICIAN
4303 BUTLER STREET
PITTSBURGH, PA.
Schlenley 4636

DENTIST
Čitatelji "Napreja" imajo popusta pri vsakem delu. Zlomljene plošče popravim tekom 3 ur po nizki ceni.
DR. M. RASNIK
30 letna praktična izkušnja
6201 Penn Ave., East Lake
Cor. Collins MO 848

— Odvetnik, Bogadek, ki je konvenciji HBZ izdelal poveljnega svetnika te velike pogodbe organizacije, je bil lansko leto pravega vzroka vržen iz splošnega odbora. Obrnil se je na glavni odbor. Obrnil se je na dišče, ki je ugodilo njegovemu HBZ mu mora povrniti vse, kar je v svo plačo za najaj. Je vsekakor najmodrejši in vseh. Njegova služba ni je postala dosmrtna. Očisti smrtnosti te vloge od nje iste na sina pa ni več. In ta korak je naredil tem lažje, ker je sin starešine imel največ prilike za četrtega "vladanija" splošnega vse naloge in izkušnje starešine in jih vršiti. Tako je v tekom dolgega razvoja

Prezirajmo jih. Vendar se da bodo direktorji S. D. Doma dni z obljubljenim posojilom, bo pokazalo, kakšen odgovor bo občen v Prosveti na resolucijo pam pa vendar, da SNPJ kot bo vendar prepričala o vsej važnosti in da bo ostala mož besed dala obljubljeni posojilo.

Ravno ko to pišem, sem izvedel, da se danes imeli sejo Zborov. Bratje št. 26 SSPZ ter so člani sklenili, da podajo \$400 keglijšče. Čast jim!

Pričakujem, da se bo še društvo oglasilo in posnemalo delovanja.

Kot že omenjeno, so na seji nija bili dokazani računi, katere čuje dom svojim unijskim delničarji. Tako je tajnik Doma Vinke dokazal Barbiču, kakše vrste imel. Povedal mu je v obraz, kako je hodil prosit pred kakimi tremi naj mu pomaga Coff dopisati. Rekel je, prinesel si mi papir, kakor bi bila kakšna kura, nekakala da ni bilo mogoče čitati naj Coff napiše dopis za Zena Coffa je večkrat dejal, da bodi previden in glej, kaj delo prav je imela.

Torej delničarji, društva SNPJ so pokazali na zadnji seji 2. junija, da nista Barbič in gospodarja v Collinwoodu, prišlo na dan prej ali slej. Društem pa ključem: korajžo in še jo, dokler ne bo vaša ideja, na, za seboj imate večino. Torej prej z delom za keglijšče!

Pričakujem da bosta komur sem stopila na rep, to čitali za gotovo v Prosveti. Ali bo pa zopet Durn počastil s šalskim pismom, je še vedno tisti, ki terem se je izgubilo zadnje, ker ni vredno da bi kdo čital, v še štrine. In Barbič me bo počastil, če ne poprej pa o kako razglednico. Durnu pa sebej pripravočam, da naj se za moje križe. Res sem že zamazabila šteti, pa vendar nisla tak ki kakor on misli.

Končam in ključem: Napreja lomi!

— Letalo, ki vrši lovsko stane dva in pol milijona dolarjev letalo za bombardiranje pa osli lizonov dinarjev. Koliko je Nemčija, ko je zasedla 1,700 letal na Češkem?